

Erfarenheter av plastförbud

- Kunskap från en litteraturstudie

Fokus i litteraturstudien

1. I vilka områden (länder/regioner/städer) finns det förbud mot plast?
2. Vilka erfarenheter finns av att förbjuda plast?

Tre huvudområden:

- ➔ Plastpåsar
- ➔ Engångsförpackningar/artiklar
- ➔ Mikroplaster

Plastpåsar: Det vanligaste plastförbudet som har identifierats. Förbuden rör framförallt tunnare plastbärkassar avsedda för engångsbruk. Förbuden avser oftast en viss tjocklek på påsarna, mellan 20 – 50 µm.

Engångsförpackningar/artiklar: Förbud finns främst i olika städer i USA och avser engångsförpackningar/artiklar av frigolit (expanderad polystyren, EPS) . Andra länder som aviserat sin intention att införa liknande förbud är Frankrike och Costa Rica.

Mikroplaster: Det finns idag endast förbud mot mikroplaster i kosmetiska produkter i USA; tillverkning (1 juli 2017) och försäljning (1 juli 2018). Flera länder har aviserat sin intention att införa liknande förbud under 2018, exempelvis Frankrike, Kanada, Nya Zeeland, Sydkorea och Taiwan.

Länder som infört plastförbud

Land	Plastpåsar	Engångs-förpackningar	Mikroplaster	Land	Plastpåsar	Engångs-förpackningar	Mikroplaster
Afrika				Malaysia	1*		
Elfenbenskusten	1*			Mongoliet	1		
Eritrea	1*			Myanmar	1*		
Etiopien	1			Nepal	1*		
Gambia	1*			Pakistan	1		
Ghana	1			Sri Lanka	1		
Kenya	1*			Europa			
Kongo	1*			Frankrike	1*	1	
Mali	1			Italien	1*		
Mauritius	1*			Makedonien	1		
Mozambique	1			Nederländerna (Aruba)	1		
Rwanda	1*			Storbritannien (England)		1	
Senegal	1			Nord- och Centralamerika			
Somalia (Somailand)	1*			Haiti	1	1	
Tanzania	1*			Kanada	1*		
Tunisien	1			Mexiko			
Uganda	1*			USA	1*	1*	1*
Zimbabwe	1*	1		Oceanien			
Asien				Australien	1*	1	
Bangladesh	1*			Papua Nya Guinea	1		
Bhutan	1*			Samoa	1		
Filippinerna	1*			Sydamerika			
Förenade Arabemiraten	1*			Argentina	1*		
Indien	1*	1		Brasilien	1		
Kina	1*			Colombia	1		
				Summering	42	7	1

Motiv till varför förbudet infördes

Plastpåsar:

- Bidrar till nedskräpning
- Inverkar negativt på djur och natur
- Bristande avfallshantering (främst i låginkomstländer)
- Leder till igensättning av avlopp och översvämningsproblem vid skyfall

Engångsartiklar:

- Ej biologiskt nedbrytbart
- Låg återvinningsgrad
- Bidrar till nedskräpning av natur och vattendrag.

Mikroplaster:

- Har negativa effekter på vattenlevande organismer.

Erfarenheter av plastförbud

Källa: Plastic Waste Solutions – Plastic Litter (2017)

Källa: North Arlington (2017)

Källa: City of Malibu (2017)

Källa: Harris Farm Markets (2017)

Källa: Greenpeace (2016)

Vad blev effekten av förbuden mot plastpåsar?

Miljöeffekter

- Positiva miljövinster, främst i form av minskad nedskräpning och reducerad energianvändning samt utsläpp av växthusgaser.
- Utan avgifter på alternativa påsar finns det dock risk att konsumtionen av t.ex. papperskassar ökar kraftigt, vilket kan motverka delar av miljönyttorna.
- Diskussion kring miljönyttan ur ett livscykelperspektiv. För att minska miljöbelastningen är den viktigaste faktorn antalet gånger en påse återanvänds.

Ekonomiska effekter

- Berör främst återförsäljare (t.ex. livsmedelsbutiker som behöver köpa in dyrare påsar) och konsumenter (som behöver införskaffa substitut till de tidigare fria plastpåsar). Kostnaderna förs oftast över till slutkonsument. Kostnadsökningarna bedöms som låga.
- En viktig aspekt som lyfts av återförsäljare är behovet av en övergångsperiod för att hinna ställa om verksamheten och förbereda sina kunder.

Vad blev effekten av förbuden mot engångsförpackningar?

→ Miljöeffekter

Minskad nedskräpning (dock kan substituten också bidra till nedskräpning).

→ Ekonomiska effekter

Studier visar på att substitut (i USA) kostar mellan två- till tre gånger priset av EPS-förpackningar. Prisökningen mot kund blir dock minimal eftersom förpackningskostnaden utgör en så pass liten del av priset för hämtmat (0,1 – 4%).

Källa: City of San José (2015)

TACK!

Anna Fråne (anna.frane@ivl.se)

Anna Mellin (anna.mellin@ivl.se)

Hanna Matschke Ekholm (hanna.matschkeekholm@ivl.se)